

ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2. Елсакова А.Н. Использование инновационных технологий в работе учителя-логопеда. / А.Н. Елсакова, Н.Н. Лисовская, И.В. Соколова // Педагогика: традиции и инновации: материалы V междунар. науч. конф. (г. Челябинск, июнь 2014 г.). – Челябинск: Два комсомольца, 2014. – С. 33 – 34.

3. Истратова О.Н. Справочник по групповой психокоррекции [Текст]. / О.Н. Истратова, Т.П. Эксакусто. – 2-е изд. – Ростов н/Д: Феникс, 2008 – 443 с.

4. Метёлкина Т.А. Использование психотерапевтических приёмов в работе логопеда при устранении нарушений письменной речи. [Электронный ресурс] / URL – it-n.ru/attachment.aspx?Id=56403

5. Поварова И.А. Коррекция заикания в играх и тренингах. СПб.: Питер, 2004.

6. Солейденко О.А. Игровые методы и приемы на этапе автоматизации звуков. [Электронный ресурс] / URL – <http://www.logolife.ru/logopedy/avtomatizaciya-zvukov/igrovye-metody-i-priemy-na-etape-avtomatizacii-zvukov.html>

7. Эксакусто Т.П. Групповая психокоррекция. Тренинги и роли, игры для личностного и профессионального развития [Текст]. / Эксакусто Т.П., Истратова О.Н. – Ростов н/Д: Феникс, 2014. – 254 с.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2015

УДК 371:13:17

Андрій Каленський, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуті результати констатувального та формувального зрізів експериментальної перевірки системи розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін, здійснено аналіз результатів.

Ключові слова: гіпотеза дослідження, вибірка, експеримент, констатувальний та формувальний зрізи.

Рис. 2. Літ. 5.

Андрей Каленский, кандидат педагогических наук, доцент кафедры педагогики Национального университета биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев

ПРОВЕРКА ЭФФЕКТИВНОСТИ СИСТЕМЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ЭТИКИ В БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЯХ СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН

В статье рассмотрены результаты констатирующего и формирующего срезов экспериментальной проверки системы развития профессионально-педагогической этики в будущих преподавателей специальных дисциплин, осуществлен анализ результатов.

Ключевые слова: гипотеза исследования, выборка, эксперимент, констатирующий и формовочный срезы.

Andriy Kalensky, Ph.D. (Pedagogy), Docent of Pedagogy Department National University of Bioresources and Natural Resources of Ukraine, Kyiv

EFFECTIVENESS CONTROL OF THE SYSTEM OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL ETHICS OF THE FUTURE SPECIAL DISCIPLINE TEACHERS

The article deals with the results of ascertaining and forming system of experimental control of the development of professional and pedagogical ethics of future teachers of special disciplines. The results of the study are analysed.

Keywords: hypothesis of investigation, sample, experiment, ascertaining and forming control.

Вступ. Ефективність, дієвість та достовірність спроектованої системи розвитку професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів спеціальних дисциплін може бути підтверджена експериментальною перевіркою, що дозволить впевнитись у її перевагах стосовно розвитку професійно-педагогічної етики в умовах діючого навчально-виховного процесу і рекомендувати цю

систему до впровадження в вищих навчальних закладах, що готують викладачів для природоохоронної та аграрної галузей.

Формулювання мети статті. Метою статті є розгляд експериментальних досліджень розвитку професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів спеціальних дисциплін.

Викладення основного матеріалу статті. Проведення педагогічного експерименту щодо

ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

експериментальної перевірки системи розвитку професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів, передбачає три етапи роботи [4, 117 – 119].

Перший етап – підготовчий, на якому вирішуються такі завдання:

1. Формулювання гіпотези, тобто положення, висновки про правильність якої слід перевірити.

До моменту навчання в магістратурі за спеціальністю “Педагогіка вищої школи”, уявлення (знання) студентів про професійно-педагогічну етику та вміння професійно-педагогічної рефлексії формувалися фрагментарно і були не узагальнені в навчальних ситуаціях та життєвих судженнях під час навчання в бакалавраті.

Гіпотеза дослідження заключається в тому, що розвиток професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів буде успішним, якщо:

- виявлено методологічні підходи і спеціальні принципи, сукупність яких визначає підґрунтя для розробки практико-орієнтованої концепції, на основі якої створюється система розвитку професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів;

- будуть створені і реалізовані педагогічні умови, які взаємодіють між собою і охоплюють всі сторони розвитку професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів.

- створено систему розвитку професійно-педагогічної етики, в якій охоплені всі явища, процеси, об’єкти, види діяльності, що мають відношення до розвитку моральної свідомості майбутнього викладача спеціальних дисциплін;

- внутрішня рефлексивна робота, що виявляє наявність етичного, морального і педагогічного знання у свідомості майбутнього викладача спеціальних дисциплін, що встановлює змістовні зв’язки між категоріями педагогічної етики та поняттями педагогічної моралі, яка впорядковує наукове знання за рівнями морально-етичної педагогічної рефлексії, дозволяє студенту усвідомити, чи справді він живе на основі золотого правила моральності.

2. Вибір необхідного числа експериментальних об’єктів (числа досліджуваних, навчальних груп, навчальних закладів та ін.).

До експерименту були залучені студенти (спеціальність “Педагогіка вищої школи”; спеціальність “Професійна освіта”) та викладачі Національного університету біоресурсів та природокористування України; а також студенти (спеціальність “Педагогіка вищої школи”) та викладачі Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Загальна вибірка

склала 396 студентів (199 студентів в контрольній та 197 студентів в експериментальній виборці).

При цьому можна зауважити:

- обидві вибірки випадкові, оскільки на рівні формування експериментальних і контрольних груп не здійснювався цілеспрямований відбір за ступенем підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності (формування груп здійснювалось випадковим чином деканатом факультету);

- вибірки є незалежними: члени кожної вибірки незалежні між собою, оскільки в межах навчального процесу студенти контрольної та експериментальної групи не перетиналися, а студенти, які належать до контрольної або експериментальної групи при тестуванні та оцінюванні не залежали від оцінки, що отримали одногрупники.

3. Вибір методів математичної обробки результатів експерименту.

Вибір методів математичної обробки результатів експерименту проводився з урахуванням основних положень щодо обробки даних експерименту, наведених у роботах [1; 2; 3; 5]. Відповідно до цього, для оцінки впливу було обрано методи оцінки міри зв’язку за допомогою статичного непараметричного критерію χ^2 (хі-квадрат).

Шкала вимірювань обмежувалась трьома категоріями (рівнем сформованості кожного показника: “передконвенціональний”, “конвенціональний” та “післяконвенціональний”), що не суперечить можливості застосування критерію χ^2 (хі-квадрат).

Для перевірки припущення про те, що рівні сформованості професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін є недостатніми, а самі рівні сформованості показників у контрольній та експериментальній групі однакові, були проведені констатувальні (діагностичні) експериментальні дослідження.

На констатувальному етапі проведений констатувальний зріз сформованості професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін. Студентам контрольної і експериментальної груп були запропоновані анкети, тести та завдання.

За допомогою критерію χ^2 (хі-квадрат) можна перевірити гіпотезу про рівність ймовірностей посідання студентами “передконвенціонального”, “конвенціонального” та “післяконвенціонального” рівнів за визначеними показниками у контрольних та експериментальних групах. Критичне значення статистики критерію становить $T_{крит} = 5,991$ [5, 157].

ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

В результаті констатувального зрізу сформованості професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін значення статистики критерію $T_{спост} < T_{крит}$ ($0,2723 < 5,991$). В межах прийнятого рівня значимості $\alpha = 0,05$, тобто з імовірністю 0,95 різниця між контрольними та експериментальними групами за визначеними показниками відсутня.

Другий етап – здійснення експериментального впливу. Цей етап повинен дати відповідь на питання про ефективність системи розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін вищих навчальних закладів аграрної та природоохоронної галузей.

У ході даного етапу проводились контрольні зрізи, що дозволяли оцінювати ефективність запропонованих заходів та, у разі необхідності, вносити зміни, пов'язані з розвитком професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін вищих навчальних закладів.

За допомогою критерію χ^2 (хі-квадрат) можна перевірити гіпотезу про рівність ймовірностей посідання студентами “передконвенціонального”, “конвенціонального” та “післяконвенціонального” рівнів за визначеними показниками у контрольних та експериментальних групах за результатами формульованого зрізу рівнів розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін.

В межах прийнятого рівня значимості $\alpha = 0,01$, тобто з імовірністю 0,99 для ступенів вільності $\nu = C - 1 = 2$ критичне значення статистики критерію становить $T_{крит} = 9,210$ [5, 157].

За результатами обчислень в формульованому експерименті статистика критерію $T_{спост} > T_{крит}$ ($10,809 > 9,210$).

Тобто з імовірністю 0,99 можна стверджувати, що рівень розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін експериментальної групи є відмінним від рівня у контрольній групі.

Таким чином, на основі використання статистики критерію χ^2 (хі-квадрат) спостерігається позитивний прогрес розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін у експериментальних групах порівняно з контрольними групами.

Третій етап – аналіз результатів експериментальної перевірки. Проведений аналіз результатів експертної оцінки вказує на те, що більшість експертів віддає перевагу:

- в інформаційно-знаньовому критерію

показнику – знання про загальне та етико-специфічне в моделях розвитку різних країн і цивілізацій (ваговий коефіцієнт – 0,445), в той же час, показник загальноетичні знання (гуманітарні, природничо-наукові, економічні, політичні, правові тощо) має найнижчий ваговий коефіцієнт в експертів – 0,101;

- в діяльнісно-операційному критерію показнику – якостей: морально-етичні цінності стають основою діяльності та поведінки, дається найвища вага (0,360) і найнижча, показнику – уміння застосовувати етичні знання для вирішення завдань навчально-виховного процесу (0,070);

- в ціннісно-мотиваційному критерію показник – здібності: приймати і розділяти загальнолюдські цінності, діяти у відповідності з цими цінностями (здатність до емпатії, толерантному відношенню до інших людей, до різних культурних моделей і сформованих на їх основі уявлень, норм життя тощо) має коефіцієнт – 0,308 і мінімальна вага показника – знання про систему загальнолюдських цінностей і універсальних гуманістичних ідей (0,033);

- в рефлексивному критерії найвищий ваговий коефіцієнт має показник – уміння моральної діяльності, що поєднується із розвитком здібностей до оцінки дій і вчинків, що пов'язані з моральним вибором (0,310), а знання про основи і принципи рефлексії мають найменшу вагу (0,040).

На констатувальному етапі студентам контрольної і експериментальної груп були запропоновані анкети, тести та завдання для діагностики рівня сформованості професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів спеціальних дисциплін, узагальнені результати рис. 1.

Студентів із передконвенціональним (адаптивним) рівнем сформованості професійно-педагогічної етики виявлено 19,10 % (контрольна група) та 20,81 % (експериментальна); конвенціональним (продуктивним) рівнем 59,79 % та 59,39 % і післяконвенціональним (творчим) рівнем 21,11 % та 19,80 % відповідно.

На констатувальному етапі експерименту більшість студентів майбутніх викладачів вищих навчальних закладів характеризувалися адитивними та продуктивними рівнями сформованості професійно-педагогічної етики. Суттєвих відмінностей в рівнях сформованості між контрольною та експериментальною групами немає, що було підтверджено експериментальною перевіркою.

Формувальні зрізи рівнів розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін представлені на рис. 2.

Слід наголосити, що професійно-педагогічна

**ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ
У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

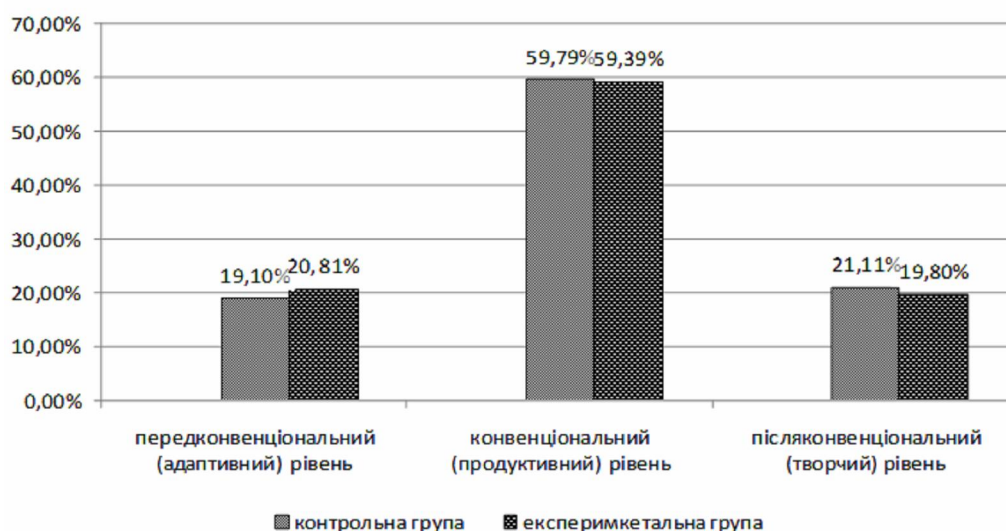

Рис. 1. Розподіл студентів за рівнем сформованості професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів спеціальних дисциплін (констатувальний експеримент)

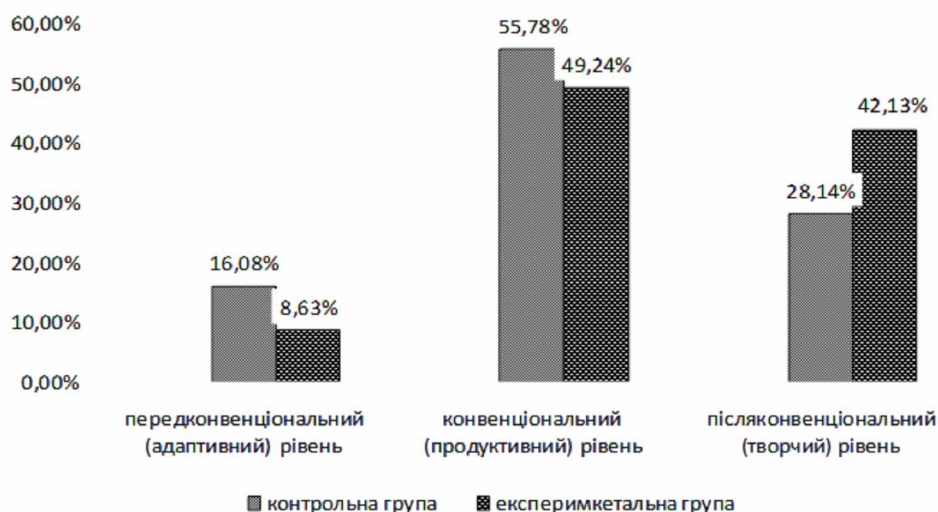

Рис. 2. Розподіл студентів за рівнем розвитку професійно-педагогічної етики майбутніх викладачів спеціальних дисциплін (формувальний експеримент)

етика майбутніх викладачів спеціальних дисциплін в контрольних групах розвивалась на основі традиційних методик навчання, а її розвиток здійснювався опосередковано і несистемно.

Більшість викладачів вищих навчальних закладів, які були залучені до роботи з експериментальними групами, приділяли більше уваги саме розвитку умінь професійно-педагогічної етики студентів в процесі педагогічної взаємодії, засобами інтерактивного навчання та імітаційного моделювання педагогічної діяльності, проходженням наскрізної практики майбутніх

викладачів спеціальних дисциплін в змодельованій системі розвитку професійно-педагогічної етики. У результаті, на фоні високих показників контрольних груп були отримані ще більш високі показники експериментальних груп.

Так в експериментальній групі післяконвенціональному і конвенціональному рівню відповідає 91,37 % студентів, у той час як у контрольній групі таких студентів налічувалось 83,92 %. Покажемо їй кількість студентів з передконвенціональним рівнем: у контрольній групі таких було 16,08 %, у експериментальній лише 8,63 %.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ІНШОМОВНИХ ТЕКСТІВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Висновки. Результати педагогічного експерименту, впровадження системи розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін вищих навчальних закладів аграрної та природоохоронної галузей у навчально-виховний процес та у повсякденну діяльність вищих навчальних закладів, дають підстави стверджувати, що поставлені в дисертаційному дослідженні завдання виконано. Напрямами подальших досліджень є формування рекомендацій щодо розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів.

1. Афанасьев В.В. Математическая статистика в педагогике: учебное пособие / В.В. Афанасьев, М.А. Сивов, под науч. ред. д-ра ист. наук, проф.

М.В. Новикова. – Ярославль, Изд-во ЯГПУ, 2010. – 76 с.

2. Гласс Дж. Статистические методы в педагогике и психологии / Дж. Гласс, Дж. Стэнли. – М., Прогресс, 1976. – 495 с.

3. Граничина О.А. Математико-статистические методы психолого-педагогических исследований / О.А. Граничина. – СПб.: Издательство ВВМ, 2012. – 115 с.

4. Образцов П.И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П.И. Образцов. – СПб.: Питер, 2004. – 268 с.

5. Шелехова Л.В. Математические методы в педагогике и психологии: в схемах и таблицах / учебное пособие / Л.В. Шелехова. – Майкоп: Изд-во АГУ, 2010. – 192 с.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2015

УДК 373.6:37.018.554

Аліна Марлова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов
Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ІНШОМОВНИХ ТЕКСТІВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

У статті розглядаються характерні риси процесу навчання читання іноземних фахових текстів стосовно відбору навчального матеріалу; типу навчання; видів навчальної діяльності до читання, під час читання та після нього.

Ключові слова: англійська мова професійного спрямування, іноземний фаховий текст, інформація.
Табл. 1. Літ. 10.

Аліна Марлова, кандидат педагогических наук, доцент кафедры иностранных языков
Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ЧТЕНИЮ ИНОЯЗЫЧНЫХ ТЕКСТОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ

В статье рассматриваются характерные черты процесса обучения чтению иноязычных специальных текстов относительно отбора учебного материала; типа обучения; видов учебной деятельности до чтения, во время чтения и после него.

Ключевые слова: английский язык профессиональной направленности, иноязычный специальный текст, информация.

Alina Marlova, Ph.D. (Pedagogy), Docent of Foreign Languages Department
Vinnytsia National Medical University by M. Pyrogov

PECULIARITIES OF TEACHING READING THE FOREIGN LANGUAGE TEXTS FOR SPECIFIC PURPOSES

In the article the characteristic features of the process of teaching reading the foreign language professional texts regarding the selection of the teaching material; the type of teaching; kinds of teaching activity before reading, during reading and after it are studied.

Keywords: English for specific purposes, foreign language professional text, information.

Постановка проблеми. Стрімке збільшення обсягів науково-технічної інформації та посилення взаємозалежності країн світу зумовили зростання ролі іноземної мови в професійній підготовці майбутніх фахівців.